

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului :</p> <p>Pe un an . . . . . 240 Lei Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei Un număr . . . . . 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și înscrieruni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor :</p> <p>Pentru publicațiuni oficioase, concursuri, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
---	---	--

Probleme culturale bănățene.

II.

Nucleul problemelor și chestiunilor culturale îl formează desigur școala. Dar ce anume ar avea de revendicat astăzi școala bănățeană, sau mai precis: în ce chip școala noastră este o problemă care se impune spre rezolvire cu concursul factorului *biserică*. Să vedem din cele de mai jos.

Biserica intrigată dacă nu de altceva, în orice caz de fluctuația credincioșilor ei urmărește cu date statistice, aproximativ precise, și numărul celor cari umblă la școală. În felul acesta se poate stabili măcar o comparație relativă între diferite date, și desigur se deduc o seamă de concluzii. Cea dintâi care le generează pe toate este aceea a cercetării cu totul neregulate a școlii, a unui procent scăzut în raport cu trecutul! Și doar în starea materială a țărânului nostru a intervenit o îmbunătățire, iar libertatea spiritual-culturală este azi desăvârșită. Învățătorilor astăzi nu li se mai născocesc pedicele de odinioară, copiii aud în școală aceeași dulce limbă românească pe care au învățat-o dela mamele lor și o aud vorbindu-se acas la ei?!

Desigur că zace și la temelii școlii noastre aceeași endemică maladie care a cuprins întreaga societate românească. Un pedagog de seamă care vede acest rău drept în ochi, spune că „în soluționarea problemelor sociale de după război s'a dat preponderanță — și aceasta mai ales la noi — factorului economic și celui politic; de unde au rezultat reforme esențiale ca împrietărirea și votul universal. Mai puțin interes s'a acordat factorului cultural, adică necesității imperioase de culturalizare a masselor.“*) Este și nu este, căci s'ar putea afirma de-o pildă țără de nici o rezervă că nicăiri, în nici o țară

numărul organelor de control în învățământ nu a fost sporit în măsura în care a fost sporit la noi; că nicăiri nu s'au zidit atâtea clădiri școlare câte s'au apucat a se zidi la noi!? Dar să revenim la stările dela noi.

Bănățanul nostru care a primit pământ de lucru — și el ca oricare alt român din această țară — are trebuință de aceleași brațe de muncă de cari avea și odinioară trebuință, ba poate de și mai multe. Împrejurările astăzi s'au schimbat: el are mai puțini copii ca altădată și are mai multe vite în ogradă; rigorismul legilor a dispărut cu toată aparența contrară. El știe, căci e destul de șiret, că o ploconire ocazională, un serviciu lăaturalnic făcut superiorului învățătorului covârșește toate obligațiile impuse de legile și regulamentele școlare. Și-atunci, la ce bun și-ar mai trimite el unicul copil la școală când acesta tot așa de bine îi poate paște oile sau să-i lucreze pământul de unde el are profit material și momentan! Iată un pericol mare, iată o și mai mare rușine asupra ta român bănățan, mândru odinioară și stăpân cu totul pe alte calități decât aceea de a fi șiret, știind să ocolești și să dejoci legile țării!

Mai putem noi sta nepăsători în fața acestor amenințări ce pândesc societatea noastră românească de aici; se mai poate retăcea atâta corupție în cel mai curat sanctuar al progresului unui popor? Hotărît că în fruntea tuturor biserica trebuie să revendice schimbarea acestor moravuri, a acestei mentalități dăunătoare, insistând dacă nu mai mult baremi cinstea și legalitate de odinioară.

Modul de soluționare de bună seamă că reclamă multă prudență dar și mai multă stăruință. Și aici însă preotul, omul inzestrat cu puterea dispunerii de conștiințele atâtor oameni, este vizat în rândul prim al datoriei. În orele de catehizație cu cei mici el poate realiza măcar atât cât realizează învățătorul în privința învă-

*) G. G. Antonescu: Pestalozzi și culturalizarea poporului.

țământului în general; el poate să transforme orele de religie și pe cele de exortare în ore de transfigurare sufletească, de bucurie duhovnicească, deplină și sfântă. Așa fel el atrage copiii la școală și nu îi înstrăinează mai mult. Îi apropie de sine, de învățator și față de tot ce e nobil și frumos. Așa și numai așa, căci altfel mai poate fi el „părinte“, tată sufletesc în această universală răcire și înstrăinare de focurile idealurilor mântuitoare ce mistue neconținut pe oameni?

Dar pentru atingerea acestui scop trebuie să ne desbrăcăm de haina veacului de-acum. Să ne înfrățim în muncă, în jertfe nu în necaz și nemulțumiri. Să arătăm o critică justă, obiectivă și de ordin constructiv pentru diversele probleme cari bat la ușă, între cari de vital interes este aceasta a culturalizării poporului. Oricum, noi o sesizăm, și dacă ne vor lipsi alte sugestii, vom continua în N-rul viitor.

La răspântie.

Președintele consiliului de miniștri, în fruntea membrilor înaltului guvern, a prezentat Suveranului în cuvinte alese felicitări de Anul nou.

A urmat răspunsul Majestății Sale, care răspuns iasă din cadrele obicinuite ale unui cuvânt regal de mulțumită.

Din acel răspuns, ținut într'o formă lapidară, reiese fără înconjur, că interesele țării reclamă, să nu mai mergem calea bătătorită de până aci, reclamă să nu mai aplicăm metodele cele vechi distrugătoare, ci convingându-ne cu toții despre stricăciunea morală ce am suferi în continuarea celor de până acum, să pornim pe altă cale mai bună, să trecem la schimbarea metodelor.

Cuvintele de adânc înțeles, rostite cu prilejul solemn al Anului nou, culmină deci în axioma îndreptării duhului, care domnește la noi în țară.

Primejdia cea mare ce ne pândește, o vede monarhul în „duhul necurat“, care duh a pus stăpânire pe toți și pe toate.

De aceea ne spune în mod categoric, că un duh nou va trebui să cuprindă această țară și acel duh nou va trebui să cuprindă dragoste pentru tot ce e sublim.

Domnitorul țării se prezintă, ca hotărât convins, că nu legile efemere, ce se făuresc an de an cu toptanul o să ne pună rânduială în țară, o să ne aducă fericire, ci legea vecinică a iubirei, care e piatra unghiulară a creștinismului.

De aceea și zice în continuare, că la baza oricărei acțiuni și a oricărei creațiuni a noastre să fie iubirea, căci numai ea e în stare să curme învălmășeala hrăpăreață a zilelor noastre.

Legile votate sunt departe de a fi perfecte, încât să nu se poată eluda.

Dar știm, că mulți s'au specializat în a se sustrage prin dibăcie sau înșelăciune de sub poruncile legilor și aceia în zi de astăzi sunt aplaudați de lume, pentru că așa-i mentalitatea de acum.

În schimb iubirea e un product al sufletului, care dacă a învelit cuprinsul inimei, a învins mintea speculativă, mintea îndreptată pururea spre egoism.

Inima curată, inima iubitoare nu e nota caracteristică a timpului de astăzi, când trăim într'o secetă sufletească, trăim în deșertul lipsit de izvorul răcoritor al iubirei.

Unde răsare floarea iubirei acolo piere pecinginea, care a molipsit corpul statului, corpul societății omenești, ba a început să-l mănânce, cum mânca cândva vulturul din ficatul lui Prometheos, celui lănțuit de stâncă.

Vorbele ce ni-au venit de Anul nou dela locul cel mai înalt, se resfrâng asupra noastră în semnul învățăturii asupra iubirei propovăduite de biserică, făcând ca și nouă să ne apară imaginea inscripției de pe ceriu, ce s'a arătat de demult alături de cruce împăratului Constantin cel Mare: „In hoc signo vinces“.

În semnul iubirei vom și învinge.

AUREL MOACA.

Episcop Nicolae Velimirovici:

Văduvei care jălește și îngrijește.

Deplângi moartea soțului tău. Îngrijești de copii. Plângi zi și noapte. În suflet ți-e tumult și întunec. În fața ochilor ceață și năstatornicie.

Intărește-te. Nu te teme. Vorbește-ți: soțul meu a aparținut întâi lui Dumnezeu și după aceea mie; și copiii mei întâi sunt ai lui Dumnezeu și apoi ai mei. Dacă iscusitul grădinar smulge un soi de flori, să știi, că a trebuit astfel să facă. El știe pentru cari motive a făcut aceasta. Unul din motive este și acela ca florile din jur să prospereze mai bine. De acum și tu cu copiii tăi veți înainta duhovnicește mai bine. Gândurile tale se vor ridica dela cele pământești spre cele cerești. Sufletul ți se va îndrăgosti mai

tare de Dumnezeu. Spiritul va triumfa asupra trupului. Moartea, mai mult nu te va îngrozi. Inchipurile tale de mai înainte îți vor deveni ciudate. Considerațiile tale că lumea aceasta ar fi patria adevăratei și trainicei fericiri, se vor schimba. Deci, multiplu câștig duhovnicesc. Să ști că Dumnezeu clădește și atunci când dăramă.

De copiii nu avea grijă. Fă numai ce-ți stă în putință. Și mai presus de toate, încredințează-i Creatorului lor și alui tău. Scris este: *grijile tale încredințează-le Domnului*; și vei simți că crucea ta va fi ușoară. Au fost și sunt mult mai grele cruci asupra mamelor văduve. Îți voi descrie una foarte grea. La începutul războiului mondial, germanii au omorât pe un cunoscut al meu în fața casei lor din apropierea Drinei; casei i-au dat foc, iar soția cu șase copii mărunți o alungaseră din acel loc. S'au scurs de atunci douăzeci de ani. Într-o zi, în Scoplie am fost surprins când un tânăr funcționar la căile ferate veni și mi se prezintă ca fiu al cunoscutului meu răpus. Foarte m'am bucurat și cu teamă am întrebat: dar a mai rămas din ei șapte careva în viață? La aceasta îmi răspunde vesel:

Toți suntem sănătoși, mulțumim lui Dumnezeu! Doi dintre noi suntem cu funcții la stat, doi în comerț, sora cea mai bătrână e măritată, iar cea tânără e cu mama în B.

Și atunci începu el a-mi descrie viu chinurile și suferințele îndurate. Mersul pe jos, mai bine zis rătăcirea prin întreaga țară, dela Drina până la Bitolia. Apoi foametea, boala, frigul, deținerile, noptările prin gări, prin hanuri, pe lângă drumuri. Și apoi teama, nesiguranța și înstrăinarea. Iar la sfârșitul sfârșitului — biruința și mărirea. Și cinstea, și înțelepciunea, și viața, și credința păstrată. Ce să-ți mai înșir? Eu cred că luptele și isbânzile acestei mame cu șase orfani, sunt mai mărețe și mai frumoase decât ale lui Napoleon.

Și ție-ți va ajuta Dumnezeu. Nu-L da uitării și nu te va părăsi. Și vei învinge, și biruința-ți va fi dulce în veacul veacului.

Pacea și binecuvântarea dela Dumnezeu.

Traducere din limba sârbă de:
Pr. A. Uroș-Doloveanu.

Episcopii Moise Stanoevici și Nicolae Dimitrievici.

Că Moise Stanoevici este mai vechiu în episcopie decât anul 1722 se vede și din actul de sub Nr. 1 unde se spune că a plantat la Vârșet o vie. Actul are data de 3 Martie. La data aceasta e încă eamnă și via nu se plantează earna ci primăvara, așadar el a plantat o într'alt an nu în anul 1722. Ceeace spune Tincu Velea la pag. 148, că la „8 Aprilie 1722 prin consiliu de curte belicu au fost denumit episcop pentru nou creată diecesă a Vârșetului“ Moise Stanoevici, cade prin faptul că e amintit înainte de această dată ca episcop. Dacă episcopul Ioan Vladislavlevici al Timișorii, a cărui simpatie pentru creștinii ce asediau cetatea la 1716 era bine dovedită, a fost confirmat definitiv abia la 18 April 1722*), atunci nimic nu ne oprește să credem că și episcopul Caransebeșului, care nu o fi avut atâtea merite la imperiali ca și colegul său dela Timișoara, să fie întărit abia la 8 Aprilie 1722 deși noii stăpâni l-au găsit aici la ocuparea țării. E semnificativ că între data confirmării lui Ioan Vladislavlevici și aceea a lui Moise Stanoevici e o diferență numai de 10 zile, de nu va fi vre-o greșală la mijloc și ambii au fost confirmați la aceeaș dată.

Ei au fost cei doi episcopi prezenți la sinodul dela 1721 ținut la Timișoara, când biserica ortodoxă din Banat a fost supusă metropolitului Moisa Petrovici, care nu s'a mutat la Timișoara, cum nu s'a mutat nici la Carlovăț când a dobândit și metropolia Carlovățului, ci și-a păstrat reședința și mai departe la Belgradul Serbiei. De aici a guvernat întreaga biserică ortodoxă de sub stăpânirea Habsburgilor atât el cât și urmașul său Vichentie II. Ioanovici până la 6 Iunie 1737.

Ar fi de lămurit chestiunea: de ce episcopul Caransebeșului stă în Caransebeș, dar e numit mereu al Vârșetului? Faptul acesta a făcut pe mulți să creadă că e vorba de două diecese și episcopul uneia prin abuz și-a întins puterea ierarhică asupra celeilalte. Lucrul se explică prin titulatura ce și-o luau episcopii dela protopopiatele ce aveau, iar nu dela diecesă. Așa-l vedem pe episcopul Ioan Gheorghievici intitulându-se: „episcop al Vârșetului, Caransebeșului, Logojului, Orșavo-Mehadiei și al Palanchi Nouă“. Aceasta era titulatura completă și totdeauna în ordinea aceasta. Când

*) Dr Ștefan Pop, La trecutul diecezei Caransebeșului, pagina 100.

se folosea de un titlu mai scurt, se făcea amintire numai de primul protopopiat. Așa obicinuiau și autoritățile civile, de aceea se vorbește de „episcopul Vârșetului“ care stă însă în Caransebeș.

1-10 April 1724—27 Septembrie 1726
sedisvacanță.

Dela 1-10 April 1724 până la 27 Septembrie 1726 nu am avut episcop la Caransebeș și de aceea dieceza a trebuit să fie administrată de un episcop vecin.

Pe vremea aceasta cade restaurarea bisericii „mici“ a Logojului. Inscricția de pe frontispiciul turnului spune „Aedificata haec ecclesia per me Ioanem Ratz de Mehedia supremum prefectum inclitorum districtum Lugos, Caransebes et Lipa. Anno Domini 1726. Diee 19 Iunij“. La această dată restaurarea a fost terminată și trebuia să fie sfințită. Cine a sfințit-o? Cercetând subsemnatul arhiva bisericii din Logoj, am găsit un inventar al bisericii „mici“, cu hramul sf. Nicolae, inventar făcut la 1791, unde spune că biserica avea antimis dat la 19 Iulie 1726 de episcopul Maxim Popovici. Am făcut amintire despre aceasta în schița istorică ce am publicat în „Analele Banatului“ din 1929, declarând că trebuie să fie la mijloc o greșală. Nefind cunoscut între episcopii dieceseii un episcop cu numele de Maxim Popovici, s'ar putea să fie vorba de episcopul de mai târziu, de Maxim Nestorovici, care însă n'ar fi putut da antimis decât după 1728. D-l profesor Dr Ștefan Pop în „Trecutul Diecezei Caransebeșului“ la pag. 77 scrie: „nu se poate presupune... că Maxim Popovici ar fi Maxim Nestorovici...“ Cuvintele acestea m'au îndemnat să caut explicarea faptului. Rămân mai departe la ceea ce am afirmat, că adevărat numele episcopului Maxim Popovici care dă antimisul să fie îndreptat: Maxim Nestorovici. La aceasta mă silește chiar d-l Dr Ștefan Pop, când scrie la pag. 73: „Cea mai nouă monografie a Timișorii — Dr Borovsky Samu, Magyarország vármegyei és városai, Temesvár — punând pe Nicolae Dimitrievici (nu-l scrie Dimitrovici) de episcop al Timișorii, pentru vremea de 1728—1744, se arată cu o cale și aceea, că cine a precedat imediat pe Nicolae Dimitrievici în scaunul episcopesc al Timișorii. L-a precedat Maxim Nestorovici între anii 1727—1728“. Dacă este așa, atunci iată că Maxim Nestorovici, episcopul Timișorii și administrator al vacantei dieceze a Caransebeșului, a putut sfinți biserica „mică“ a Logojului și să-i dea antimis, cu condiția ca

sfințirea și darea antimisului să se fi făcut între 1727—1728. Episcopul Timișorii, I. Vladislavlevici e încă în viață la 12 April 1727, când apără pe ortodoxii din Aradul nou de asupririle catolicilor.

(Urmează)

Petru Olde

Sectarii și Preoția.

De: Preot Dimitrie Blidariu.

Luptă mare duc sectarii contra tuturor învățăturilor sfintei noastre biserici, contra sfintelor taine, dar mai ales contra sfintei taine a preoției. Și nu este de mirat că preferă aceasta, căci cu drept cuvânt putem afirma că principalul lor scop în propoveduirea doctrinei lor este *destrugerea ierarhiei bisericești*. Primul obstacol întâlnit de ei este preotul și mai ales autoritatea preotului doresc a o nimici. Spre a putea reuși recurg — ca de obicei — la sf. Scriptură, aducând citate pe cari apoi după bunul lor plac le interpretează în mod greșit, și spre dauna bisericii noastre câștigă prozeliti, și iată că poporul românesc cel pașnic de odinioară devenind unealtă în mâinile lor, în sufletul său se infiltrează germenul destructiv care incolțește, răsărind ura contra preoților și a bisericii străbune.

Se înțelege că sectele având la conducere oameni lipsiți de cultură și fără pregătire, profitând pe de o parte de prea multă toleranță din partea statului, nu ne putem aștepta la ceva bun din partea lor.

Dintre toate sectele cari mișună în țara noastră *baptiștii* practică pe o scară mai întinsă doctrina lor nestingheriți de nimeni, ca unii cari se consideră drept cult, alături de celelalte culte. Când ne gândim dacă toleranța prea mare nu va înceta și dacă preotul nu este sprijinit în combaterea sectelor, în viitor ne vom trezi că numărul sectarilor crescând, putea-vom a-i considera pe aceștia români adevărați cari nutresc în sufletul lor sentimente patriotice? Cred că nu, căci *sectarii sunt făcuți și nu născuți, susținuți cu dolarii de peste ocean*.

Dar să vedem acum cari sunt argumentele de cari se folosesc sectarii în combaterea sf. taine a preoției, respective a ierarhiei bisericești.

Dorind ei a arăta că preoții n'au daruri speciale ci fiecare poate învăța, se folosesc de ep. I. către Corinteni a sf. ap. Pavel c. 14, v. 26-31: „Ce este dar fraților? Când vă adunați, fiecare dintru voi psalm are, limbă are, învățătură are, descoperire are, tâlmăcire are, toate spre zidire să se facă. De grăoște cineva în limbă, câte doi sau mai mulți, câte trei și pe rând, și unul să tâlmăcească; iar de nu va

fi talmăcitor, să tacă în biserică; și numai lui să-și grăiască și lui Dumnezeu. Iar proorocii doi sau trei să grăiască și ceilalți să judece; iar de se va descoperi ceva altuia ce șade, cel dintâi să tacă, că puteți câte unul toți a prooroci, ca toți să se învețe și toți să se mângăe.“

Oricine citește întregul acest capitol se va convinge că afirmarea sectară este departe de adevăr, căci aici sf. ap. Pavel arată corintenilor cum să se întrebuițeze darul limbilor și al proorociei. Tot din această epistolă la cap. 12, v. 28-30 se vede foarte clar că sf. ap. Pavel arată că Dumnezeu a rânduit în biserică daruri duhovnicești deosebite: „și pre unii a pus Dumnezeu în biserică, întâi pe apostoli, al doilea pe prooroci, al treilea pe dascăli, după aceea pe puteri, apoi darurile tămăduirilor, ajutorințele, isprăvnicile, felurile limbilor. Au doară toți sunt apostoli? Au doară toți prooroci? Au doară toți dascăli? Au doară toți puteri? Au doară toți au darurile tămăduirilor? Au doară toți în limbi grăesc? Au doară toți talmăcesc?“

Mai departe sectarii recurg la ep. I. a sf. ap. Petru c. 2 v. 5 și 9: „Și voi înșivă ca niște pietrii vii vă zidiți casa duhovnicească, preoție sfântă, ca să aduceți jertfe duhovnicești, plăcute lui Dumnezeu prin Iisus Hristos (v. 5); iar voi, rod ales, preoție împărătească, neam sfânt, popor spre câștigare; ca să vestiți bunătățile Celui ce v'a chemat pre voi dintru întunec la minunata Sa lumină“ (v. 9). Dar nici decum nu poate fi adevărată această afirmație sectară că aici s'ar vorbi despre intențiunea apostolului de a desființa preoția, având în vedere însă întreg capitolul, se vorbește despre jertfele duhovnicești cari sunt bine plăcute lui Dumnezeu, cari pot fi aduse de orice creștin spre a dobândi mântuirea, deci din acest punct de vedere creștinii formează „preoție sfântă“. Spre a le dovedi sectarilor că ap. Petru nu vorbește contra preoției, tot din această epistolă la c. 5 v. 1-4 se vorbește despre preoție dând sfaturi presbiterilor și credincioșilor: „pe presbiterii cei dintru voi îi rog, ca cei ce sunt împreună presbiter și mărturisitor al patimilor lui Hristos și părtaș al mării celei ce va să se descopere, păstoriți turma lui Dumnezeu cea dintru voi, purtând grijă de dânsa nu cu sila ci de voie, nu cu agoniseli urâte ci cu osârdie nici ca și cum ați stăpâni peste biserică ci pilde făcându-vă turmei, și când se arăta mai marele păstorilor veți lua cununa mării cea nevestejită“.

Că oricine poate fi preot — dacă este pregătit — se vede din ep. I. a sf. ap. Pavel către Timotei c. 3, v. 1-14 (a se citi acest pasagiu, nota autorului).

(Urmează)

Pe pământul făgăduinței....

— Note de drum —

De: ing. Petru Fotoc.

Glasurile nu seamănă cu ale noastre. Preoții aveau toți lumânări și busuioc în mână.

Noi 2—3 prieteni, ne rugam în apropierea sf. icoane a Maicii Domnului, deodată veni un preot grec și ne-a oferit o prescură și câte o chită de busuioc. I-am fost foarte mulțumitori, păcat că n'am putut întreprinde nici o conversație, ca să mai aflăm amănunte caracteristice despre cele ce se petrec în această sfântă biserică și pe cari lumea chiar nici din auzite nu le cunoaște.

Toaca de argint suna duios.

Și iată o minune!

Când lumea multă, care asaltează par'că biserică sf. Mormânt, venind chiar și pentru alte afaceri de peste mări și țări, ori din pustietatea deșertului și care mulțime nu poate să treacă p' aici fără să se închine și care se prezintă în chipul unui caleidoscop țesut din sumedenia colorilor, felul fizionomiilor, originea, îmbrăcămintea, limba și tot ce poartă nota specifică a câte unui neam, la întâlnire — se înfrățeste prin semnul sfintei cruci. Ca un roi se respiră, apoi iar pe rând la toate locurile de închinare, face mătânii, se roagă, îngânând aceeaș rugăciune ca în oricare unghiu al lumii. Fiecare are dorința fierbinte, ca refăcut sufletește, întărit în credință, să plece și împăcat cu Domnul, să se reîntoarcă la vatra sa.

O întâmplare de atunci. O redau după cum eu verva-i măeastră o descrie la 15 Aprilie 1934, D-l Președinte al For-ului din eparhia noastră, la un praznic al Diecezei:

„În anul 1925 Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae conducea 153 credincioși ai săi înspre pământul Făgăduinței. Dat le-a fost acestor fericiți pelerini ca în ziua înălțării cinstitei Crucii să se închine la sfântul Mormânt. În acea sfântă zi mulțimea credincioșilor umplea vasta biserică și pelerinii noștri, cum era și firesc, se resfraseră. Unul dintre ei cade în genunchi în fața icoanei care reprezenta prăbușirea sub povara Crucii a lui Iisus în ascendența-i sanctificată cu chinuri, sânge, hulă și batjocuri înspre Golgota. Sufletul modestului pelerin intră în cucernică contemplație, iar ochii trupești lăcrimează... de extazul bucuriei creștinești... Tovarășul său de călătorie ing. Pavel Goanță îl regăsește și plin de admirație creștinească spune inginerului Fotoc: *Vezi Petre, acesta este cu adevărat omul Mântuitorului!*

Și acest om al lui Hristos era profesorul seminarial dela Oradea Dr Vasile Lăzărescu.

De atunci au trecut 8 ani. Și Dumnezeu a voit, ca în ziua punerii în mormânt a regretatului nostru episcop Iosif, să-mi revină în minte această cucernică întâmplare“.

Iar pelerinul de atunci, astăzi este vladica al Caransebeșului...

Așa ne-am închinat cu toții. Știam, că cu suflete îmbogățite în *nădejdea* părințească, înzestrați cu scutul *scăpării* divine și îmbogățiti cu darul *acoperemântului* ceresc, vom continua calea ce ne stă înainte aici și totdeauna. Ne plecăm genunchii, udăm încă odată lespeda, cu semnul sfintei cruci ne proșternem sufletele și cu regretul despărțirii, ne îndreptăm pașii mai departe.

* * *

În urma noastră rămâne ușa bisericii sf. Mormânt larg deschisă, abea încăpătoare pentru mulțimea, care grăbește să ne țină locul. Cufundați în gânduri, trecem printre precupeții din prejur. Ne însoțește glasul cvlavios al unui clopot. Îl ascult, încetinindu-mi mersul. Par'că am fi în pustie, singuri, nimeni nu vorbește. La întretăierea străzii cu piața din față, mă opresc. Imi îndrept privirile încă odată spre locul pe care l-am lăsat, un oftat adânc și mă pierd în ulița îngustă. Sunt iarăși în viața de toate zilele.

* * *

Sfânt lăcaș, nu știu dacă acvea te voi mai vedea, dar o să te văz pretutindenea. Când ispita ar încerca să-mi clatine credința, golul acesta îl vei umplea Tu cu cele văzute aici, în numele Aceluia, care m'a chemat la Tine.

Și tu clopot, împreună cu toaca de argint, aduceți-ne mereu aminte ceasurile petrecute în sfânta sfintelor, glasul vostru nu-l vom uita nici odată, că ne însoțește, până pleoapele ni-se vor închide pentru totdeauna.

* * *

Și chiar acu se împiedecă peana, când ar trebui să aștearnă emoțiile despărțirii. Amintirile rulează, sufletele le cuprinde, răscolește sentimente de bucurie, durere, refăcere. Cuvintele nu sunt potrivite a fi ecoul celor ce se petrec într'o inimă care se adapă mereu în învățăturile Mântuitorului. Poate numai o formulă grafică ar putea da o demonstrație palidă. Ba da, gândurile acestea ni-le prezintă în măreția lor primăvara cu deșteptarea naturii, psalmii, rugăciunile, sfintele scrisori din acele vremuri de duhovnicească credință, dar nu timpurile noastre de păcătoasă înstrăinare de Domnul. (Urmează)

ȘTIRI

Reconstituirea „Reuniunii române de cântare și muzică“ din Caransebeș. Duminecă în 13 Ianuarie a. c. Reuniunea din orașul nostru a trăit o zi mare. La sfânta Liturgie a făcut parastas pentru membrii săi răposați vorbind păr. protodiacon I. David — vicepreședintele ei — în accente duioase despre meritele înaintașilor și datorita de recunoștință a posterității. Steagul reuniunii a fost pios închinat la evocarea memoriei celor apuși iar corul a intonat duioasele cântări funebre... Ținându-se adunare generală de constituire au fost aleși președinte Al. Butiu v. președinți N. Cornean și I. David secretar P. Toma, iar comitetul compus din toate persoanele marcante din oraș.

Pentru bustul lui „Dr Iosif I. Olariu“ au mai intrat următoarele sume:

Pr. Aurel Maghețiu Toager	400	Lei
Pr. George Șdicu Seleuș	200	„
Pr. Constantin Vladu Eșelnița	140	„
Pr. Traian Popescu Ofcea	100	„
Soc. Crucea Roșie Caransebeș	100	„
Comuna bisericească Deta	100	„
Comuna bisericească Pătaș	100	„
Pr. Grig. Vasilescu Sudriaș	40	„

Total 1.180 Lei

Suma anterioară 73.498 Lei

Total până de prezent 74.678 Lei

Pentru biserica ortodoxă română din Turda credincioșii eparhiei noastre au donat prin colecte frumoasa sumă de 6400 Lei. Comitetul parohial confirmând primirea sumei scrie Prea Sfințitului Episcop: „...ne simțim plăcut îndemnați să Vă exprimăm cele mai viu simțite mulțumiri în numele bisericii noastre și să Vă implorăm multă sănătate spre binele scumpei noastre biserici. Turda 11 Ianuarie 1935 în numele comitetului parohial: Președinte J. Murășianu protopop. Secretar pr. C. Mureșanu“.

Locuitorii Sarre-ului votează alipirea la Germania. Din scrutinul votării dela 13 Ianuarie 1935 s'a constatat că un procent de 90.5 din locuitorii Sarre-ului au cerut alipirea lor la Germania, 0.04 au votat alipirea la Franța iar ceialalți pentru statu-quo sau altfel, anulându-li-se votul.

† **Ileana Jumanca născ. Mărcuț.** Onorabila mamă a consilierului nostru eparhial Pavel Jumanca a trecut subit în lumea dreptilor. Adormita în Domnul a fost o femeie de omenie, mamă bună a 7 copii pe cari i-a crescut în frica de Dumnezeu; neubitoare de vorbe și de lume a trăit pentru ai săi frumoasa vârstă de 72 ani, când Dumnezeu a chemat-o la sine. Orașenii au cinstit-o ca pe o femeie și o mamă de model; ei au însoțit-o la groapă în număr mare dându-i astfel ultimul onor pământesc.

Dumnezeu să o învrednicească de pacea Lui eternă iar numeroasa familie să o mângâie în dragostea Sa mare!

Restanțele în prețul de abonament pentru „Foaiă Diecezană“ neintrând nici în urma somațiilor făcute în scris în 16 și 17 Noemvrie anul trecut, Consiliul eparhial s'a văzut silit să ia măsuri contra conducătorilor oficiilor parohiale, cari n'au grijit de plățirea abonamentului.

Note Oficiale.

Nr. 176 Sc. 1935.

Încă din anul 1931 s'au trimis tuturor parohiilor liste pentru adunarea de fonduri spre a zidi o biserică românească în cetatea sfântă a Ierusalimului. Unele parohii s'au și grăbit de au realizat frumoase rezultate, cari s'au trimis la București pentru a servi înaltul scop. Totuși au rămas unele parohii cari deși au fost îndrumate la timpul său să înainteze colecta, n'au trimis-o nici aici nici la Consiliul Central Bisericesc din București unde au fost îndrumate mai nou.

Pentru acest scop atragem serioasa atenție a restanțierilor pe cari îi purtăm în evidența noastră ca neîntârziat să trimită colecta la București.

Caransebeș în 12 Ianuarie 1935.

Episcopul diecezan:

† Vasile

Nr. 192 E 1935. * * *

Amăsurat legii timbrului și a impozitului pe acte și fapte juridice Art. 16 § 4 persoanele juridice și de interes public și privat, sunt îndatorate a face declarație scrisă la Administrația financiară a județului căruia aparțin cu 3 luni înainte de încheierea fiecărui an, arătând bunurile de mână moartă ce posed, în vederea impunerii cu impozit echivalent.

Se atrage deci atențiunea On. Oficii parohiale asupra acestei îndatoriri și se reîmprospătează ordinele noastre cu Nr-ii 2378 E 1927 F. D. Nr. 36 din 1927, și 3549 E. din 19 Iunie 1930.

Administratorii parohiilor vacante sunt datorii a face declarații asupra sesunilor vacante și a averii parohiilor vacante. Ceice nu vor face la timp, adică cel mai târziu până 15 Matie a. c. aceste declarații, se vor face responsabili de ori ce daune, ce ni s'ar cauza prin neglijența lor.

La sesiunile parohiale se va cere scutirea lor de impozit echivalent până la estenziunea de 6 ha. (12 jughere), amăsurat legii modificate și publicate în On Nr. 1 din 1 Ianuarie 1932. Acolo unde Comisiunile de impunere nu vor respecta această dispoziție a legii, să se facă apel în termen de 20 de zile la Tribunal și întrucât nici aici nu s'ar lua în considerare scutirea a 12 jughere din sesiune, să se înainteze recurs la Curtea de apel.

Curtea de apel din Timișoara secția I-a prin Decisiunea cu Nr. fisc. I 3442/1934 adusă în cauza de impunere cu impozit echivalent a unei sesiuni parohiale, a dat naștere unei

jurisprudențe, amăsurat căreia — sesiunile ce trec peste 12 jug. — sunt impozabile cu impozit echivalent numai pentru diferența ce întrece această întindere.

Cei ce nu vor înainta declarații sunt expuși a fi amendati până la 50% din impozitul echivalent.

Despre înaintarea declarațiilor pentru sesiunile vacante se va face raport până la 15 Martie a. c.

Caransebeș la 11 Ianuarie 1935.

Episcopul diecezan

† Vasile

Nr. 136 E. 1934. * * *

Ni-se comunică, că văduva preotesă Elena Popoviciu soția reposatului preot Timotei Popovici din Deliblata și mama vrednicului nostru preot Victor Popoviciu din Satul-nou a răposat în Domnul în ziua de 8 Octomvrie 1934 în etate de 69 de ani și a fost înmormântată în Satul-nou la 10 Octomvrie cu solemnitatea cuvenită unei prea vrednice preotese.

Reposata a fost înscrisă ca membră la Fondul de ajutorare reciprocă de către fiul său preotul Victor Popoviciu, carele însă renunță la ajutorul cuvenit. În acelaș timp în amintirea răposatei donează pentru „Piatra Scrisă“ suma de Lei 500 în loc de cunună neperitoare pe mormântul neuitatei sale mame.

Dumnezeu să-o odihnească cu dreptii, iar pe fiu să-l mângâie.

Episcopul diecezan:

† Vasile

BIBLIOGRAFIE

Dr Grigorie Gh. Comșa Episcopul Aradului: *HAINA DE NUNTĂ*. Predici misionare, Arad, 1935. Pagini 112. Prețul 50 Lei.

Literatură noastră predicatorială se îmbogățește prin această nouă lucrare a P. S. Episcop Grigorie cu o carte de o nătăgăduită actualitate. Cele 22 predici eshatologice se disting prin planul precis al temelor, prin argumente din sf. Scriptură și sf. Părinți și prin o limbă curgătoare și plină de accente arhaice asemenea celor din Cazanii.

Din vremea predicilor lui Antim Ivireanu și Ilie Miniati, nu au mai apărut la noi predici despre grija de suflet, scopul omului, păcatul, prețul timpului, judecata din urmă, despre raiu, iad, învierea morților, viața de veci etc.

Volumul acesta conține o parte din predicile misionare, rostite de P. S. episcop Grigorie în călătoriile sale duhovnicești. Este presărat cu pilde luate din viață, cari au făcut o puternică impresie asupra credincioșilor cari le-au ascultat cu plăcere.

Biblioteca fiecărui preot trebuie să facă loc de cinste acestei cărți.

CONCURS.

Pe baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 4340 B. ex 1934, întru complectarea parohiei I. de clasa a II-a Cacova protopresb. Oraviței se descrie concurs cu termen de recurs de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pe lângă următoarele

Emolumente:

1. O sesiune parohială constătătoare din
  - a) 8 jug. la locul „Dobroi”,
  - b) 8 jug. la locul „Valea Brazilor”,
  - c) 4 jug. la locul „Șopa” livadă,
  - d) 3½ jug. la locul „Valea târsituri”,
  - e) 4½ jug. la lunca „Locul de frunte”,
  - f) 3½ jug. la lunca „Răstoci”.
2. Plaț intern cu 600 stj. p.
3. Plaț din afară cu 800 stj. p.
4. Vârzar de 180 stj. p.
5. Ștola îndatinată.
6. De locuință se va îngriji consiliul parohial, obligându-se să plătească jumătate din chirie. Intrucât viitorul preot va fi fiu al comunei, consiliul se degajează de acest obligament.

Reflectanții având învoirea Consiliului eparhial, au să-și înainteze petițiile consiliului parohial din Cacova prin Prea On. Oficiu protopresbiteral din Oravița pe lângă incuviințarea căruia se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare — la nici un caz însă în ziua alegerii — spre a-și arăta dexteritatea în cele preoțești.

Cacova din ședința consiliului parohial ținută la 7 Octomvrie 1934.

Preot **Mihail Retezan** m. p.   **Mihail Ioja** m. p.
notar   președinte

În conțelegere cu of. protopop. *Virgil Musta* protopop.

Nr. 5976 B. ex 1933.

Acest concurs se publică cu aceia că în baza aliniatului ultim al §-ului 29 din Regulamentul pentru parohii și în baza decisului consistorial ddto 3 Martie 1914 și respective 14 Aprilie 1914 Nr. 3058 B. ridicat și la valoare de concluz singdal cu concluzul No. protoc. 33 ex 1914, precum și avându-se în vedere deciziunea consistoriului mitropolitan Nr. 358.928 din 13 Noemvrie 1929, — se enunță obligamentul credincioșilor de a presta și birul, care este o parte integrantă și legală a dotațiunii preoțești.

Caransebeș din șed. Consiliului eparhial ținută la 10 Decemvrie 1934.

2-3

Episcopul diecezan:

† **Vasile.**

Brâne preoțești

dela cele mai renumite fabrici și cu prețuri convenabile de vânzare la **Librăria diecezană.**

Societatea Națională de „Cruce Roșie” a României
filiala Caransebeș.

Convocare.

În conformitate cu art. 26 din Regulament, se aduce la cunoștință membrilor filialei „Crucea Roșie” Caransebeș, că Adunarea Generală va avea loc în ziua de 20 Ian. 1935 ora 5 p. m. în sala Direcțiunii Gimnaziului de fete din loc. Dacă la prima Adunare Generală nu se vor întruni membrii în număr recerut de Regulament, a doua Adunare Generală se va ține la 27 Ian. 1935.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea Adunării.
2. Darea de seamă a Comitetului pentru anul 1934.
3. Cetirea situației financiare, precum și a procesului verbal al Censorilor.
4. Descărcarea Comitetului filialei de gestiunea pe anul 1934.
5. Diverse.

Caransebeș, 14 Ian. 1935.

Președintă: .
E. Neamțu.

Secretară: .
M. Boldea.

Obiecte bisericesti

dela cele mai renumite fabrici, se află de vânzare la **Librăria Diecezană.**

Consiliul Corpului contabililor experți și autorizați.
Secțiunea de pe lângă Tribunalul Caransebeș.

Convocare.

Domnii membri ai Corpului Contabililor autorizați și experților de contabilitate — secțiunea Caransebeș — se convoacă în

Adunare generală ordinară

pe **Duminecă, 27 Ianuarie 1935 ora 10 a. m.** la sediul secției, în sala de ședințe a „Băncii Poporale” s. a. din Caransebeș, iar în caz că nu s'ar întruni numărul recerut de regulamentul legii, pe ziua de **3 Februarie 1935 ora 10 a. m.** în același local cu următoarea

Ordine de zi:

1. Darea de seamă a Consiliului de Administrație.
2. Raportul Cenzorilor.
3. Aprobarea bilanțului și a contului de venituri și cheltuieli. Descărcarea Consiliului de Administrație de gestiunea sa.
4. Proiectul de buget pe anul 1935.
5. Diverse.

Caransebeș la 17 Ianuarie 1935.

Președinte
Contantin Căljiun

Secretar
Ioachim Jumanca

